

3. Recenziók. A folyóirat nyolc recenziója betekintést enged a legfrissebb, elsősorban skandináv névtani szakirodalomba. Nagyobb részük könyveket – monográfiákat és tanulmányköteteket – ismertet. Ezek elsősorban személynevekkel kapcsolatos kérdésekkel foglalkoznak, valamint két kötetben a helynevek is megjelennek. Emellett egy német keresztnévtárat és egy norvég személynévtárat is megismerhetnek az érdeklődők.

VAS NOÉMI
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

Ortnamnssällskapet i Uppsala Årsskrift (2012)

Szerkesztők: MATS WAHLBERG – STAFFAN NYSTRÖM. Ortnamnssällskapet i Uppsala, Uppsala. 85 lap

Az Uppsalai Helynévtársaság 2012-es évkönyvében hat szerző kilenc tanulmánya olvasható, többségük helynévi témájú.

THORSTEN ANDERSSON kötetnyitó írásában a *Rangelrumpan* helynév etimológiájával foglalkozik (5–12). A *rangel* előtag jelentése 'magas, karcsú', mely itt a terület fáira vonatkozott; a *rumpan* utótag pedig arra utal, hogy a kérdéses erdősáv a *Rangel* telkeknek legkiesőbb része volt. E kataszteri egység ma a szokatlan *Jeanneberg* nevet viseli, mely mára teljesen kiszorította az eredeti elnevezést.

ANITA ELBLAD a földművesek neveit vizsgálja tizenöt észak-upplandi egyházkerület 1312-es adójegyzékei alapján (13–29). A szerző kiemeli a hällnási névjegyzék jelentőségét: ebben a többtől eltérő névadatok szerepelnek.

LENNART ELMEVIK első tanulmányában a *-lösa* végű dán helynevek etimológiájára tesz javaslatot (31–36). Elutasítja azt a korábbi magyarzatot, mely szerint ez az elem fosztóképző, s helyette 'erdőben található tisztás'-t, 'mező'-t jelentő utótagként értelmezi a *-lösa*-t.

Második írásában ELMEVIK a *Kåkind* helynévre fókuszál (37–41). Ebben a szerző álláspontja szerint a *Kå* előtag az óskandináv **kākar*; **kāker* ('bugris, faragatlan') becézett formája, utalva az ott élő emberek karakterére.

STAFFAN FRIDELL első tanulmánya a Värendben található nyolc *Nöbbele* nevű település egyikének a megkülönböztetés végett kiegészült *Djura Nöbbele* nevét elemzi (43–48). A *Djura* valószínűleg férfinévből származik, a *Nöbbele* pedig a **Nybyli* ('új település') szóból ered.

Második írásában FRIDELL egy smålandi falu nevének (*Hubbestad*) etimológiáját vizsgálja (49–51). A név előtagja az ósvéd **har* 'folyó/tó kiszélesítése' jelentésű szóra vezethető vissza, utótagja pedig a **byastadher* ('egy elveszett falu lelőhelye').

A szerző harmadik tanulmányában smålandi egyházközségneveket vizsgál (53–57). Vitatja korábbi osztályozásukat, mely elkülönít elsődleges és régebbi egyházközségneveket. Az előbbiekkal kapcsolatban megállapítja, hogy első tagjuk egy régebbi formából származik, s rendszerint a kerület lakosaira vonatkozó megjelölést tartalmazza. A szerző e két kategória egyesítése mellett érvel.

SVANTE STRANDBERG három upplandi tónév (*Fansjön, Gisen és Lyan*) etimológiájára fókuszál írásában (59–75). Arra a következtetésre jut, hogy valószínűsíthetően mindhárom tó neve a belőlük eredő patak egykori nevéből alakult ki.

BÖRJE SVENSSON a *Korrö* helynévre szolgáltat újabb etimológiát. A név egy korábbi értelmezés szerint a *korra* ('tócsa, medence') nyelvjárási alakot tartalmazza (77–79), a szerző szerint azonban a *Korrö* eredetileg egy, a *Korrö* malom melletti folyó neve volt.

A tanulmányok végén angol nyelvű összefoglalók olvashatók, valamint egyes témákhoz kapcsolódóan színes térképek, korabeli források is kiegészítik a kutatásokat.

HAJDÚ ANNA

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

Ortnamnssällskapet i Uppsala Årsskrift (2013)

Szerkesztők: MATS WAHLBERG – STAFFAN NYSTRÖM. Ortnamnssällskapet i Uppsala, Uppsala. 135 lap

Az Uppsalai Helynévtársaság 2013-as évkönyvében tizenhárom szerző tizenkét tanulmánya olvasható, többségük helynévi témájú.

MARCUS AXELSSON, KARIN HAGREN IDEVALL, MIKAEL KALM, STAFFAN NYSTRÖM, ALEXANDRA PETRULEVICH és ANNA SAHLÉE kötetnyitó írása (5–27) a 2012 őszén Uppsalában tartott doktori kurzus tudományos eredményeiről számol be. Ennek keretében három rövid tanulmány készült. Az első a *Gottsunda* helynév etimológiájával foglalkozik; a második a *Kapellgärdesparken* parknak és a benne létesített játszótereknek a nevét elemzi eredet szempontjából; a harmadik pedig az uppsalai Gränby kerület azon utcaneveire fókuszál, melyeknek elnevezése összefüggésbe hozható az időjárással (így a *Regngatan*: 'Eső utca'; *Molngatan* 'Felhő utca').

LENNART ELMEVIK első tanulmányában a *Hade* falunév etimológiáját vizsgálja (29–33): a szerző álláspontja szerint két ónorvég helynévhez: a **Hadarvík* (*Haviken*) birtoknévhez és a *Höd* (*Hareidlandet*) szigetnévhez kapcsolható.

ELMEVIK második írásában a *Frökind* helynevet elemzi (35–40). Véleménye szerint e név más östergötlandi és smålandi helynevekhez hasonlóan az ósvéd **kind* 'család, rokon' jelentésű alakot tartalmazza. A továbbiakban a kerületben található *Kinneved* falu nevét állítja fonológiai párhuzamba a vizsgált helynévvel.

A szerző harmadik tanulmánya az Uppsalai Helynévtársaság 2013 áprilisában tartott éves találkozásán tartott előadásának az írott változata (41–53). Ebben svédországi szent helyek neveinek a skandináv mitológia istenneveivel való összefüggését vizsgálja. Megállapítása szerint *Friel*, *Fryele* és *Fröjel* egyházközségek neve a korábbi interpretációkkal ellentétben nem *Freya* istennő nevéből ered; utolsó szótagjuk, az ósvéd **al* pedig nem 'megszentelt hely'-et, hanem 'védett, körbezárt hely'-et jelent.

STAFFAN FRIDELL első tanulmányában az upplandi *Krägga* helynév etimológiájára tesz javaslatot (55–59). A falu neve valószínűleg közös eredetű a svéd és norvég nyelvjárási *kragg* szóval, mely az ósvéd **krægga* ('kis, hajlott fákból álló erdő') közsözből ered.